

**Bruggen julkilausuma
ammattillista koulutusta koskevasta
tehostetusta eurooppalaisesta
yhteistyöstä
kaudeksi 2011–2020**

*Ammatillisesta koulutuksesta vastaavien EU:n jäsenvaltioiden ministerien,
Euroopan tason työmarkkinaosapuolten ja Euroopan komission
Bruggessa 7. joulukuuta 2010 Kööpenhaminan prosessin strategisen lähestymistavan ja
painopisteiden tarkistamisesta kaudeksi 2011–2020 pidetyssä kokouksessa antama
julkilausuma*

ESIPUHE

Kööpenhaminan julistuksella hyväksyttiin 29. ja 30. marraskuuta 2002 ammatillista koulutusta koskevan tehostetun eurooppalaisen yhteistyön strategia, jota kutsutaan ”Kööpenhaminan prosessiksi”. Kahdeksan vuotta jatkuneen eurooppalaisen yhteistyön perusteella on nyt – vuonna 2010 – määritelty pitkän aikavälin strategiset tavoitteet tulevalle vuosikymmenelle (2011–2020). Tavoitteita määriteltäessä on otettu huomioon tähän mennessä saadut kokemukset, nykyiset ja tulevat haasteet sekä Kööpenhaminan prosessin taustalla olevat periaatteet ja tavoitteet. Työssä on käytetty apuna Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskukseen (Cedefop) 27 jäsenvaltiossa sekä Islannissa, Norjassa ja Liechtensteinissa tehdyn kyselytutkimuksen perusteella toimittamaa Kööpenhaminan prosessin yleistä tarkastelua sekä Euroopan koulutussäätiön vastaavaa Kroatiaasta, Turkista ja entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta laatimaa raporttia.

I. UUTTA PONTTA AMMATILLISTA KOULUTUSTA KOSKEVALLE EUROOPPALAISELLE YHTEISTYÖLLE

NYKYISET JA TULEVAT HAASTEET

Koulutus huomisen Euroopassa

EU yrittää toipua vakavasta talous- ja finanssikriisistä. Työttömyysluvut ovat korkeita erityisesti nuorten keskuudessa¹. Kriisi on lisännyt entisestään tarvetta talouden ja yhteiskunnan uudistamiseen. EU pyrkii älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan joustavia, korkeatasoisia ammatillisia koulutusjärjestelmiä, jotka vastaavat nykyisiin ja tuleviin koulutustarpeisiin².

Työmarkkinoiden kehitys

Euroopan 25–64-vuotiaista noin 76 miljoonaa – eli suurin piirtein saman verran kuin Italiassa, Unkarissa ja Itävallassa on asukkaita – on nykyisin heikosti koulutettuja tai täysin vailla koulutusta. Aivan liian moni 18–24-vuotias jättää koulunsa kesken ja jää kokonaan ilman tutkintoa. Koulunkäynnin keskeyttämisen

---

¹ EU:n 27 jäsenvaltion kokonaistyöttömyys oli 9,6 prosenttia ja nuorisotyöttömyys 20,3 prosenttia syyskuussa 2010 (lähde: Eurostat).

² Euroopan komissio antoi 9. kesäkuuta 2010 tiedonannon ”Uutta pontta ammatillista koulutusta koskevalle eurooppalaiselle yhteistyölle Eurooppa 2020 strategian tueksi”, jossa esitetään yleinen toimintasuunnitelma eurooppalaiselle ammatillisen koulutuksen politiikalle.

BRUGGEN JULKILAUSUMA – VERSIO 7. JOULUKUUTA 2010

estämiseksi tai vähentämiseksi tarvitaan kiireellisiä toimenpiteitä. Cedefopin laatiman ensi vuosikymmenen osaamistarpeita ennakoivan selvityksen mukaan teknologian kehitys lisää keski- tai korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden kysyntää, jolloin heikosti koulutettujen työllistymismahdollisuudet heikkenevät. Jopa ennen alhaista taitotasoa edellyttäneisiin tehtäviin vaaditaan yhä useammin keski- tai korkea-asteen tutkinto. Tämä merkitsee, että niiden, joilla on alemman asteen muodollinen tutkinto (tai ei lainkaan tutkintoa), on tulevaisuudessa entistä vaikeampi löytää työtä. Lisäksi on yhä enemmän näyttöä työmarkkinoiden kahtiajakautumisesta, kun korkean osaamistason työntekijöiden palkat nousevat ja matalan osaamistason työntekijöiden ja ammattitaidottomien työntekijöiden palkat laskevat.

Oikeat taidot

Vuonna 2020 tämän päivän koululaiset ja opiskelijat ovat vasta ammattiuransa alussa, jolloin heillä on vähintään 30 vuotta työelämää edessään. Osa heistä työskentelee ammateissa, joita ei vielä ole olemassakaan, ja osa puolestaan katoavilla aloilla.

Ammatillisen koulutuksen on kyettävä nykyistä paremmin vastaamaan työmarkkinoiden muuttuviin vaatimuksiin. Näiden muuttuvien tarpeiden huomioiminen ammatillisen koulutuksen tarjonnassa pitkällä aikavälillä edellyttää uusien ja nopeasti kasvavien alojen ja taitojen sekä nykyisissä ammateissa tapahtuvien muutosten parempaa ymmärtämistä. Ammatti- ja koulutusstandardeja, joissa määritetään ammatillisen tutkinnon suorittaneilta edellytettävä taitotaso, on arvioitava säännöllisesti uudelleen yhteistyössä alan sidosryhmien kanssa. Tämä edellyttää yhteistyön tiivistämistä osaamistarpeiden ennakointiin osallistuvien sidosryhmien, kuten eri ammattialojen edustajien, työmarkkinaosapuolten, alan kansalaisjärjestöjen ja koulutuksen tarjoajien kanssa. Ammatillisen koulutuksen sisältöä, rakennetta ja menetelmiä on mukautettava säännöllisesti, jotta koulutus pysyisi uusien tuotantoteknologioiden kehityksen ja työn organisoinnin muutosten tasalla.

Vihreään talouteen siirtyminen on megatrendi, joka vaikuttaa osaamistarpeisiin monilla eri ammatti- ja toimialoilla. Monet tulevaisuudessa tarvittavista taidoista hallitaan jo nykyisissä ammateissa. Käytännössä työmarkkinoilla on löydettävä sopiva tasapaino yleisten ”vihreiden taitojen” (esim. jätteen vähentäminen ja energiatehokkuuden parantaminen) ja erityistaitojen kehittämisen välillä. Nykyisin kaikilta edellytetään tieto- ja viestintätekniikan taitoja, mutta tulevaisuudessa vihreät taidot ovat aivan yhtä tärkeitä melkein missä ammatissa tahansa.

Ikääntyvä yhteiskunta

Euroopan työmarkkinoilla joudutaan tulevaisuudessa selviytymään samanaikaisesti väestön ikääntymisestä ja nuorten, peruskoulutusjärjestelmiin ja työmarkkinoille tulevien ikäluokkien pienenemisestä. Tämän johdosta aikuiset ja erityisesti ikääntyneet työntekijät joutuvat kasvavassa

BRUGGEN JULKILAUSUMA – VERSIO 7. JOULUKUUTA 2010

määrin päivittämään ja laajentamaan taitojaan ja osaamistaan ammatillisen täydenniskoulutuksen avulla. Elinikäisen oppimisen kasvava tarve edellyttää nykyistä joustavampia koulutuksen tarjontatapoja, räätälöityjä ammatillisia koulutusmahdollisuuksia sekä vakiintuneita arkioppimisen ja epävirallisen oppimisen validointijärjestelmiä. Aikuiskoulutusta voidaan edistää hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia etäoppimisen kautta.

Ammatillisen koulutuksen kahtalainen tavoite

Sekä ammatillisella perus- että täydenniskoulutuksella on kaksi tavoitetta: edistää työllistyvyyttä ja talouskasvua sekä vastata laajempiin yhteiskunnallisiin haasteisiin, joista mainittakoon erityisesti sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisääminen. Ammatillisen koulutuksen olisi tarjottava nuorille ja aikuisille houkuttelevia ja haastavia uramahdollisuuksia, sen olisi houkuteltava tasavertaisesti sekä naisia että miehiä, henkilöitä, joilla on paljon valmiuksia ja henkilöitä, jotka syystä tai toisesta ovat vaarassa syrjäytyä työmarkkinoilta.

Laatu ja huippuosaaminen

Koska ammatillisella koulutuksella on tärkeä asema Euroopan yhteiskunnissa ja taloudessa, alan huippuosaamista on ratkaisevaa tukea ja kehittää edelleen. Mikäli Eurooppa haluaa säilyttää asemansa maailman vahvimpana teollisuustuotteiden viejänä, sen tarjoaman ammatillisen koulutuksen on oltava maailman huippuluokkaa. Osaamisyhteiskunnassa ammatilliset taidot ja osaaminen ovat aivan yhtä tärkeitä kuin akateemiset taidot ja osaaminen.

Euroopan ammatillisen koulutuksen järjestelmien moninaisuus on voimavara, joka toimii keskinäisen oppimisen perustana. Toisaalta taas keskinäisen luottamuksen rakentaminen erilaisten liikkuvuutta sekä taitojen ja osaamisen tunnustamista helpottavien järjestelmien välille edellyttää avoimuutta ja yhteistä lähestymistapaa laadunvalvontaan. Ensi vuosikymmenellä laadunvalvonta onkin otettava yhdeksi eurooppalaisen yhteistyön tärkeimmistä painopisteistä ammatillisen koulutuksen alalla.

Ihmisten voimavaraistaminen

Sekä työmarkkinat että koko yhteiskunta muuttuvat nopeasti. Siksi ihmisille on annettava voimavaroja sopeutua uuteen kehitykseen ja hallita muutosta. Tällä tarkoitetaan sitä, että heille on mahdollistettava muidenkin kuin puhtaasti ammatillisten tietojen, taitojen ja osaamisen hankkiminen. Nämä laaja-alaiset taidot – keskeiset avaintaidot – heidän henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan onnistua elämässä, ja niitä pitäisi voida hankkia niin ammatillisessa koulutuksessa kuin muissakin koulutusmuodoissa. Myös ammatillisessa koulutuksessa on annettava oppijoille mahdollisuus ajantasaistaa, täydentää ja laajentaa avaintaitojaan, ammatillisia taitoja unohtamatta. Erityisesti tieto- ja viestintätekniset tiedot ja taidot sekä

BRUGGEN JULKILAUSUMA – VERSIO 7. JOULUKUUTA 2010

vieraiden kielten osaaminen muodostuvat yhä kriittisemmiksi tekijöiksi työpaikan saamisen ja säilyttämisen ja koko elämänhallinnan kannalta.

Työssäoppiminen on yksi tapa kehittää osaamista. Se tukee merkittävästi ammatti-identiteetin kehitystä ja voi parantaa sellaisten työntekijöiden itsetuntoa, jotka voisivat muuten kokea itsensä epäonnistuneiksi. Työssäoppiminen tarjoaa työssäkäyville mahdollisuuden kehittää itseään ja säilyttää samalla tulotasonsa ennallaan. Tehokkaalla ammatillisella koulutusjärjestelmällä, joka mahdollistaa osa-aikaisen tai kokopäiväisen opiskelun työssä ja työn ulkopuolella, voidaan siten edistää merkittävästi yhteiskunnan sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Ammatillisen koulutuksen kansainvälistäminen

Maailmanlaajuisten koulutusmarkkinoiden toimijoina kansalliset ammatillisen koulutuksen järjestelmät tarvitsevat yhteyksiä muualle maailmaan pysyäkseen kehityksen tasalla ja kilpailukykyisinä. Niiden on kyettävä nykyistä paremmin vetämään puoleensa oppijoita muista EU:n jäsenvaltioista ja kolmansista maista, tarjoamaan heille koulutusta ja helpottamaan heidän osaamisensa tunnustamista. Väestömuutos ja kansainvälinen muuttoliike tekevät näistä kysymyksistä entistäkin tärkeämpiä. Vaikka eurooppalainen koulutusalue on hyvää vauhtia toteutumassa, EU ei ole vielä saavuttanut alkuperäistä tavoitettaan liikkuvuuden esteiden poistamisesta, ja ammatillisessa koulutuksessa olevien oppijoiden liikkuvuus on edelleen melko vähäistä. Ulkomaisten oppijoiden houkuttelemiseen ammatillisiin koulutusjärjestelmiin edellyttääkin nykyistä parempaa ja kohdennetumpaa tiedotusta ja neuvontaa. Ammatillisessa koulutuksessa olevien oppijoiden ja opettajien mahdollisuudet kansainväliseen vaihtoon ovat kasvaneet merkittävästi, ja ulkomailla hankittujen tietojen, taitojen ja tutkintojen tunnustaminen on yksi tulevaisuuden keskeisistä haasteista.

Ammatillisen koulutuksen kehittäminen – yhteinen tehtävä

Ammatillisen koulutuksen kehittäminen on kansallisten hallitusten, työmarkkinaosapuolten, työnantajien ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien, kuten alakohtaisten järjestöjen, ammatillisen koulutuksen tarjoajien, opettajien, kouluttajien ja oppijoiden yhteinen tehtävä: yhteistyön tiivistäminen on kaikkien edun mukaista.

Aikuisopetuksen merkitys kasvaa jatkuvasti, joten siihen on myös osoitettava lisää varoja. Nykyinen talouden taantuma ei saisi johtaa ammatilliseen koulutukseen tehtävien investointien vähenemiseen. Budjettirajoitteiden vuoksi tarvitaan innovatiivisia ratkaisuja turvaamaan ammatillisen koulutuksen kestävä rahoitus sekä varmistamaan, että resurssit käytetään tehokkaasti ja jaetaan tasapuolisesti.

KÖÖPENHAMINAN PROSESSIN KESKEISIÄ SAAVUTUKSIA

Kööpenhaminan prosessi on ollut ratkaisevassa asemassa lisättäessä tietoisuutta ammatillisen koulutuksen merkityksestä sekä Euroopan tasolla että kansallisesti. Näkyvin saavutus on ollut yhteisten eurooppalaisten välineiden³, periaatteiden ja suuntaviivojen laatiminen entistä avoimempien, vertailukelpoisten ja siirrettävien tutkintojen mahdollistamiseksi sekä oppimisen joustavuuden ja laadun parantamiseksi. Ne luovat perustan aidon eurooppalaisen koulutusalueen toteutumiselle.

Kööpenhaminan prosessilla on ollut nopea ja voimakas vaikutus osallistujamaiden ammatilliseen koulutuspolitiikkaan: se on johtanut perusteellisiin uudistuksiin, kuten eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavien kansallisten tutkintojen viitekehysten laatimiseen sekä oppimistuloksiin perustuvan lähestymistavan omaksumiseen. Peruskoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen kattavat laaja-alaiset viitekehukset, jotka siirtävät painopistettä panoslähtöisestä oppimisprosessista oppimistuloksiin, voivat auttaa luomaan avoimia, läpäiseviä, ja joustavia kansallisia tutkintojärjestelmiä.

Vertaisoppiminen ja hyvien käytäntöjen vaihto ovat edistäneet sitoutumista prosessiin ja poikineet lisää toimintaa. Sidosryhmien – työmarkkinaosapuolten, ammatillisen koulutuksen tarjoajien, kansalaisyhteiskunnan ja oppijoiden – osallistamiseksi tarvitaan kuitenkin vielä enemmän ja parempaa vuorovaikutusta.

Ammatillisella koulutuspolitiikalla ei yksinään pystytä vastaamaan sosioekonomisiin haasteisiin eikä tekemään liikkuvuudesta ja elinikäisestä oppimisesta todellisuutta. Se edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa ammatillinen koulutus yhdistetään muihin politiikkoihin, etenkin työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaan.

KÖÖPENHAMINAN PROSESSI OSANA LAAJEMPAA EU:N POLITIIKKA

Kun otetaan huomioon tulevan vuosikymmenen 2011–2020 poliittisen tilanteen kehittyminen erityisesti *Eurooppa 2020* -strategiaa ajatellen, vuoden 2002 Kööpenhaminan julistukselle olisi annettava uutta pontta. Koska Kööpenhaminan prosessi on erottamaton osa strategisia ”ET 2020” -puitteita, ammatillisen koulutuksen tavoitteet olisi pidettävä johdonmukaisina kyseisissä puitteissa määriteltyjen

---

³ Vuodesta 2002 lähtien on kehitetty seuraavat välineet: Europass, eurooppalainen tutkintojen viitekehys, ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (ECVET) ja ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalainen viitekehys (EQAVET).

BRUGGEN JULKILAUSUMA – VERSIO 7. JOULUKUUTA 2010

yleisten tavoitteiden kanssa.

Ammatillisen koulutuksen olisi osaltaan autettava saavuttamaan Eurooppa 2020 -strategiassa koulutuksen alalla asetetut kaksi yleistavoitetta eli nostamaan 30–34-vuotiaiden korkea-asteen tai vastaavan koulutuksen suorittaneiden osuus vähintään 40 prosenttiin ja vähentämään koulunkäyntinsä keskeyttävien osuutta alle 10 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

Lyhyen aikavälin tavoitteista on laadittu luettelo, jossa määritetään strategisten tavoitteiden edistämiseksi vaadittavat käytännön toimet. Lyhyen aikavälin tavoitteiden luettelosta on apua myös tulevaisuudessa säännöllisesti toimitettavissa tarkistuksissa.

Edellä mainitun eurooppalaisen strategian ja viitekehyksen painopisteet ja yleiset tavoitteet huomioon ottaen ja toissijaisuusperiaatetta noudattaen hyväksytään

- yleinen visio ammatillisesta koulutuksesta vuonna 2020
- tähän visioon perustuvat 11 strategista tavoitetta vuosiksi 2011–2020
- 22 lyhyen aikavälin tavoitetta neljäksi ensimmäiseksi vuodeksi (2011–2014) sekä niihin liittyvät EU:n tuen kohteet
- Kööpenhaminan prosessin hallinnointia ja siihen sitoutumista ohjaavat periaatteet.

II. YLEINEN VISIO AMMATILISESTA KOULUTUKSESTA VUONNA 2020

Vuoteen 2020 mennessä Euroopan ammatillisen koulutuksen pitäisi olla houkuttelevampaa, relevantimpaa, uraa edistävämpää, innovatiivisempaa, helpommin saatavaa ja joustavampaa kuin vuonna 2010, ja sillä olisi edistettävä huippuosaamista ja tasapuolisuutta elinikäisessä oppimisessa tarjoamalla:

- **houkuttelevaa ja osallistavaa ammatillista koulutusta** erittäin pätevien opettajien ja kouluttajien johdolla, innovatiivisia oppimismenetelmiä, korkealaatuista infrastruktuuria ja välineitä, hyvää työmarkkinarelevanssia sekä väyliä jatkokoulutukseen;
- **korkealaatuista ammatillista peruskoulutusta (I-VET)**, jota oppijat, vanhemmat ja koko yhteiskunta voivat pitää houkuttelevana vaihtoehtona, jolla on sama arvo kuin yleissivistävällä koulutuksella. Ammatillisen peruskoulutuksen olisi annettava oppijoille sekä avaintaidot että erityiset ammatilliset taidot;
- **helposti saatavaa ja uraa edistävää ammatillista täydennyskoulutusta (C-VET)** työntekijöille, työnantajille, itsenäisille yrittäjille ja työttömille niin, että helpotetaan sekä osaamisen kehittämistä että uran vaihtoa;

BRUGGEN JULKILAUSUMA – VERSIO 7. JOULUKUUTA 2010

- **joustavia oppimistuloksiin perustuvia ammatillisen koulutuksen järjestelmiä**, jotka mahdollistavat siirtymisen ammatillisen koulutuksen eri alajärjestelmien välillä (kouluopetus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus, aikuiskoulutus) ja joissa sallitaan **arkioppimisen ja epävirallisen oppimisen**, myös työpaikalla hankitun osaamisen, **validointi**;
- **eurooppalaisen koulutusalueen** avoimine tutkintojärjestelmineen, jotka mahdollistavat oppimistulosten siirron ja keräämisen sekä tutkintojen ja osaamisen tunnustamisen ja jotka lisäävät kansainvälistä liikkuvuutta;
- **huomattavasti enemmän mahdollisuuksia** ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden ja alan ammattilaisten kansainväliseen **liikkuvuuteen**;
- **helposti saatavia ja korkealaatuisia elinikäisiä tiedotus-, ohjaus- ja neuvontapalveluita**, jotka muodostavat yhtenäisen verkoston ja joiden ansiosta Euroopan kansalaiset voivat tehdä perusteltuja päätöksiä ja hallita oppimis- ja ammattiuriaan perinteisistä sukupuolirooleista riippumatta.

III. STRATEGISET TAVOITTEET VUOSIKSI 2011–2020 SEKÄ LYHYEN AIKAVÄLIN TAVOITTEET VUOSIKSI 2011–2014

PARANNETAAN AMMATILLISEN KOULUTUKSEN LAATUA JA TEHOKKUUTTA JA LISÄTÄÄN SEN HOUKUTTELEVUUTTA JA RELEVANSSIA

Ammatillisen koulutuksen pitäisi olla hyvin relevanttia työmarkkinoiden ja ihmisten urien kannalta. Ammatillisen koulutuksen houkuttelevuuden lisäämiseksi osallistujamaiden olisi pyrittävä seuraaviin tavoitteisiin ja toimiin:

1. Tehdään ammatillinen peruskoulutus houkuttelevaksi oppimisvaihtoehdoksi

- (a) Parannetaan ammatillisen peruskoulutuksen laatua (ks. myös kohta 2 jäljempänä), parantamalla opettajien, kouluttajien ja koulujen johtajien tasoa ja osaamista, ottamalla käyttöön kaikkien koulutustasojen välisiä joustavia väyliä ja lisäämällä yleistä tietoisuutta ammatillisen koulutuksen tarjoamista mahdollisuuksista. Tämä on erityisen tärkeää osallistujamaissa, joissa ammatillinen koulutus on usein aliarvostettua;
- (b) Kannustetaan käytännönläheistä toimintaa ja korkealaatuisen tiedotuksen ja ohjauksen

tarjoamista niin, että oppivelvollisuuttaan suorittavat nuoret oppilaat ja heidän vanhempansa voivat tutustua eri ammattialoihin ja uramahdollisuuksiin;

- (c) Varmistetaan, että avaintaidot sisällytetään ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelmiin, ja kehitetään asianmukaisia arviointimenetelmiä;
- (d) Järjestetään opetus- ja oppimistapahtumia, joilla edistetään uranhallintataitojen kehittymistä ammatillisessa peruskoulutuksessa;
- (e) Annetaan ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien oppijoiden saataville ajanmukaiset tekniset laitteet, opetusmateriaalit ja infrastruktuurit. Ammatillisen koulutuksen tarjoajien olisi harkittava kustannusten ja laitteiden jakamista keskenään ja yhteistyössä yritysten kanssa. Työpaikalla tapahtuvaa oppimista yrityksissä, joilla on asiaankuuluva infrastruktuuri, olisi myös edistettävä;
- (f) Seurataan ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden siirtymistä työmarkkinoille tai jatkokoulutukseen, kansallisia seurantajärjestelmiä käyttäen.

2. Tuetaan huippuosaamista, laatua ja relevanssia ammatillisessa perus- ja täydennyskoulutuksessa

Laadun varmistaminen

- (a) Ammatillisen koulutustarjonnan houkuttelevuus edellyttää, että koulutus on korkealaatuista. Jotta tason nostaminen, avoimuuden lisääminen, molemminpuolinen luottamus, työntekijöiden ja oppijoiden liikkuvuus sekä elinikäinen oppiminen voitaisiin taata, osallistujamaiden olisi laadittava laadunvarmistuksen viitekehykset EQAVET-suosituksen mukaisesti;
- (b) Osallistujamaiden olisi vuoden 2015 loppuun mennessä laadittava kansallisella tasolla ammatillisen koulutuksen tarjoajille yhteinen laadunvarmistuksen viitekehys, jota sovelletaan myös koulutukseen liittyvään työpaikkaoppimiseen ja joka on EQAVET-kehysten mukainen.

Opettajien, kouluttajien ja muiden ammatillisen koulutuksen ammattilaisten taso

- (a) Osallistujamaiden olisi parannettava opettajien, kouluttajien, mentorien ja ohjaajien perus- ja täydennyskoulutusta tarjoamalla joustavaa koulutusta ja investointeja. Eurooppalaisen opettaja- ja kouluttajaväestön ikääntyminen, muuttuvat työmarkkinat ja työympäristö sekä tarve houkuttaa opetuslalle parhaiten soveltuvia osaajia tekevät tästä tavoitteesta vielä tärkeämmän. Opettajien ja kouluttajien harjoittelua yrityksissä olisi kannustettava;

- (b) Osallistujamaiden olisi tehtävä yhteistyötä määritellään parhaita käytäntöjä ja peruseriaatteita muuttuvan osaamisen ja ammatillisen koulutuksen opettaja- ja kouluttajaprofiilien osalta. Tämä voitaisiin toteuttaa Euroopan komission ja Cedefopin tuella yhteistyössä tämän ammatillisen koulutuksen opettajien ja kouluttajien verkoston kanssa.

Työmarkkinarelevanssi

Ammatillisen koulutuksen (sekä perus- että täydennyskoulutuksen) työmarkkinarelevanssia sekä ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllistyvyyttä olisi tehostettava useilla toimenpiteillä:

- (a) Osallistujamaiden viranomaisten olisi kansallisella, alue- tai paikallistasolla luotava tilaisuuksia koulujen ja yritysten tehostettuun yhteistyöhön, jotta voitaisiin parantaa opettajien tietoja työpaikan käytännöistä sekä toisaalta kouluttajien yleisiä pedagogisia taitoja ja osaamista;
- (b) Osallistujamaiden olisi edistettävä työmarkkinaosapuolten, yritysten, koulutuksen tarjoajien, työllisyyspalvelujen, viranomaisten, tutkimusorganisaatioiden ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien välisiä kumppanuuksia, jotta tiedonkulku työmarkkinoiden tarpeista tehostuisi ja tietojen, taitojen ja osaamisen kehittäminen saataisiin paremmin sovitettua näihin tarpeisiin. Työnantajien ja työmarkkinaosapuolten olisi pyrittävä selkeästi määrittelemään, millaista osaamista ja millaisia tutkintoja ne tarvitsevat sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä eri alojen sisällä ja kaikilla aloilla yleisesti. Yhteisen sanaston⁴ kehittämistä koulutuselämän ja toisaalta työelämän saattamiseksi yhteen olisi jatkettava, ja työn olisi oltava johdonmukaista EU:n muiden välineiden, kuten eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen kanssa;
- (c) Ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmien olisi oltava tulossuuntautuneita ja vastattava paremmin työmarkkinoiden tarpeita. Yritysten tai ammattialajärjestöjen kanssa laadituissa yhteistyömalleissa olisi otettava tämä asia huomioon ja annettava ammatillista koulutusta tarjoaville oppilaitoksille palautetta sekä ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllistyvyydestä että heidän työllisyysasteestaan;
- (d) Ammatillisen koulutuksen laadun ja relevanssin parantamiseksi osallistumaiden ja erityisesti ammatillisen koulutuksen tarjoajien olisi hyödynnettävä ohjauspalveluista saatua palautetta ammatillisen koulutuksen suorittaneiden siirtymisestä työhön tai jatkokoulutukseen;

---

⁴ Tämän yhteisen kielen luominen on eurooppalainen taito-, osaamis- ja ammattiluokitteluhankkeen (European Skills, Competences and Occupations framework, ESCO) tavoitteena vuonna 2010.

- (e) Kumppanuudessa yritysten ja voittoa tuottamattomien järjestöjen kanssa toteutettu työpaikalla tapahtuva oppiminen pitäisi tehdä osaksi kaikkia ammatillisia peruskoulutuskursseja;
- (f) Osallistujamaiden olisi tuettava oppisopimustyyppisen koulutuksen kehittämistä ja lisättävä tietoisuutta siitä.

LYHYEN AIKAVÄLIN TAVOITTEET VUOSIKSI 2011–2014

STRATEGISET TAVOITTEET 1 JA 2

Kansalliset toimet:

1. Järjestetään toimintaa, jolla edistetään ammatillisen koulutuksen houkuttelevuutta ja huippuosaamista ja johon voi kuulua tiedotuskampanjoita ja ammattitaitokilpailuja;
2. Tuetaan toimintaa, jossa oppivelvollisuuttaan suorittavat nuoret oppilaat voivat tutustua ammattialoihin ja uramahdollisuuksiin;
3. Toteutetaan riittävät toimenpiteet EQAVET-suosituksen panemiseksi täytäntöön ja edistytään ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen kansallisten viitekehysten laatimisessa;
4. Varmistetaan tarpeen mukaan, että avaintaidot ja uranhallintataidot kuuluvat asianmukaisella tavalla ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelmiin ja että niiden hankkiminen on mahdollista ammatillisessa täydennyskoulutuksessa;
5. Hallitusten, työmarkkinaosapuolten ja ammatillisen koulutuksen tarjoajien olisi huolehdittava tarvittavista järjestelyistä, joilla:
  - o maksimoidaan työpaikalla tapahtuva oppiminen, oppisopimuskoulutus mukaan lukien, jotta oppisopimusoppilaiden määrä Euroopassa lisääntyisi vuoteen 2012 mennessä;
  - o luodaan tilaisuuksia liikkuvuuden ja yhteistyön lisäämiseen ammatillisten oppilaitosten ja yritysten (liikeyritysten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen) välillä, esimerkiksi järjestämällä opettajille harjoittelujaksoja yrityksissä;
  - o annetaan ammatillisille oppilaitoksille palautetta ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllistyvyydestä;
6. Jatketaan työtä sellaisten järjestelmien perustamiseksi, joilla seurataan siirtymistä oppimisesta työhön.

EU:n tuki:

- Laaditaan toimintapoliittinen asiakirja ammatillisen huippuosaamisen roolista älykkäässä ja kestävässä kasvussa;
- Harkitaan EU:n tukea ammatillisen koulutuksen edistämiskampanjoille, muun muassa Eurobarometrille ammatillisen koulutuksen houkuttelevuudesta;
- Kannustetaan ammattitaitokilpailuja Euroopassa ja/tai maailmanlaajuisesti;
- Annetaan ohjausta ja teknistä tukea EQAVET-viitekehysten täytäntöönpanoa varten;
- Toimitetaan EQAVET-viitekehysten kansallisen täytäntöönpanon tarkistus vuonna 2013;
- Käynnistetään laadunvarmistushankkeiden aihekohtainen verkostoituminen Leonardo da Vinci -ohjelman puitteissa;
- Laaditaan käsikirja tai tutkimus toimivista työpaikalla tapahtuvan oppimisen malleista (Cedefopin tuella);
- Vahvistetaan taitojen ja osaamisen kehityssuuntausten ennakointia laatimalla

- osaamisennusteita (Cedefop) ja perustamalla eurooppalaisia osaamisneuvostoja;
- Kehitetään koulutuselämän ja työelämän yhdistämiseksi yhteinen sanasto (ESCO), joka noudattaa muita EU:n välineitä, kuten eurooppalaista tutkintojen viitekehystä;
  - Harkitaan työllistyvyyttä koskevan EU:n vertailuarvon hyväksymistä komission ehdotuksen pohjalta;
  - Työstetään parhaita käytäntöjä ja peruseriaatteita ammatillisen koulutuksen muuttuvien opettaja- ja kouluttajaprofiilien osalta (yhdessä Cedefopin kanssa).

TEHDÄÄN ELINIKÄISESTÄ OPPIMISESTA JA LIIKKUVUUDESTA TOTTA

3. Tehdään koulutukseen pääsy ja tutkintojen suorittaminen joustaviksi

Ammatillinen täydennyskoulutus

Jotta ammatillisen koulutuksen osuutta voitaisiin tehostaa pyrittäessä vertailuarvoon, jonka mukaan 15 prosenttia aikuisista osallistuu koulutukseen vuoteen 2020 mennessä, osallistujamaiden olisi:

- aktiivisesti kannustettava ihmisiä osallistumaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen ja ammatillisen koulutuksen tarjoajia lisäämään täydennyskoulutustarjontaansa, keskittyen erityisesti henkilöihin, jotka joutuvat siirtymään työmarkkinoilla (kuten työntekijöihin, jotka ovat vaarassa menettää työpaikkansa, ja työttömiin), sekä muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin;
- laadittava asianmukainen viitekehys, jolla kannustetaan yrityksiä investoimaan edelleen henkilöstövoimavarojen kehittämiseen ja ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Kukin osallistujamaa päättää, miten aloitteet voidaan oikealla tavalla yhdistää oikeuksiin ja velvollisuuksiin;
- kannustettava joustaviin koulutusjärjestelyihin (verkko-opiskelu, iltakurssit, työaikana tapahtuva koulutus jne.) koulutukseen pääsyn edistämiseksi erilaisissa elämäntilanteissa ja erilaisiin tarpeisiin mukautumiseksi. Täydennyskoulutuksen olisi katettava kaikentyyppinen oppiminen, mukaan lukien yrityksen sisäinen koulutus ja työpaikalla tapahtuva oppiminen, ja naisilla ja miehillä olisi oltava tasavertainen pääsy koulutukseen;
- kannustettava oppilaitoksia ja työnantajia yhteistyöhön, erityisesti koulutuksen koskiessa suuria määriä matalan osaamistason työntekijöitä, joilla on korkeintaan ylemmän perusasteen koulutus ja joille on hyötyä järjestelyistä, joissa perustaidot on sisällytetty ammatilliseen koulutukseen;
- alettava viimeistään vuonna 2015 kehittää kansallisia menettelyjä epävirallisen ja

arkioppimisen tunnustamiseksi ja validoimiseksi, tarpeen mukaan kansallisten tutkintojen viitekehysten tuella. Menettelyissä olisi painotettava tietoja, taitoja ja osaamista riippumatta siitä, missä puitteissa ne on hankittu, esimerkiksi laajassa aikuiskoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, työkokemuksen kautta ja vapaaehtoistoiminnassa. Myös sellaiset tiedot, taidot ja osaaminen, jotka eivät välttämättä johda kokonaiseen muodolliseen tutkintoon, olisi otettava paremmin huomioon. Tiivis yhteistyö muiden politiikan alojen, kuten nuoriso-, urheilu-, kulttuuri-, sosiaali- ja työllisyysalojen kanssa, on tältä osin tärkeää;

- (f) toteutettava erityisiä toimenpiteitä ammatillisen täydennyskoulutuksen osallistumisasteen nostamiseksi sellaisten henkilöiden kohdalla, jotka joutuvat siirtymään työmarkkinoilla, ja sellaisten ryhmien osalta, joiden koulutukseen osallistuminen on vähäistä, kuten naiset, matalan osaamistason työntekijät ja ikääntyneet työntekijät. Erityisesti osallistujamaiden olisi pyrittävä investointien avulla saamaan 25–64 -vuotiaiden matalan osaamistason henkilöiden osallistuminen elinikäiseen oppimiseen lähemmäs kyseisen ikäryhmän keskimääräistä osallistumisastetta.

Ammatillinen perus- ja täydennyskoulutus

- (a) Helpotetaan koulutuksesta työelämään ja työpaikasta toiseen siirtymistä tarjoamalla yhdenmuettyä ohjausta (työllisyys- ja neuvontapalvelut) ja uranhallintataitoja sekä nuorille että aikuisille. Kyseisten palvelujen tarjoajien on ratkaisevan tärkeää voida helposti ja objektiivisesti vaihtaa tietoja ja kehittää ohjauspalvelujen laatua;
- (b) Kehitetään keskiasteen jälkeisen tai korkea-asteen ammatillisen koulutuksen tasoa tai pidetään se eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tasoa 5 vastaavalla tai tarvittaessa korkeammalla tasolla, ja autetaan saavuttamaan EU:n yleistavoite, joka on 40 prosenttia korkea-asteen tai vastaavan koulutuksen osalta;
- (c) Edistetään ammatillisen koulutuksen, yleissivistävän ja korkeakoulutuksen välisiä joustavia väyliä ja lisätään siirtymismahdollisuuksia lujittamalla niiden välisiä yhteyksiä. Tähän pääsemiseksi ja elinikäisen oppimisen osallistumisasteen nostamiseksi osallistujamaiden olisi nopeutettava laaja-alaisten, oppimistuloksiin perustuvien kansallisten tutkintojen viitekehysten laatimista ja täytäntöönpanoa;
- (d) Komission ja osallistujamaiden olisi pyrittävä eurooppalaisten opintosuoritusjärjestelmien (ECVET ja ECTS) johdonmukaisuuden lisäämiseen.

4. Kehitetään strateginen lähestymistapa ammatillisen perus- ja täydennyskoulutuksen kansainvälistämiseen ja edistetään kansainvälistä liikkuvuutta

- (a) Talouden globalisaatio kannustaa työnantaja, työntekijöitä ja itsenäisiä yrittäjiä laajentamaan toiminta-alueitaan oman maansa rajojen ulkopuolelle. Ammatillisen koulutuksen tarjoajien olisi tuettava niitä tässä lisäämällä oppisisältöihin kansainvälinen ulottuvuus ja perustamalla kansainvälisiä verkostoja kumppanuusoppilaitosten kanssa;
- (b) Osallistujamaiden olisi rohkaistava paikallisia ja alueellisia viranomaisia sekä ammatillisen koulutuksen tarjoajia kannustimien, rahoitusjärjestelyjen (muun muassa EU:n rakennerahastojen käytön) ja parhaiden käytäntöjen levittämisen avulla kehittämään strategioita ammatillisen koulutuksen rajatylittävään yhteistyöhön oppijoiden, opettajien, kouluttajien ja muiden ammatillisen koulutuksen ammattilaisten liikkuvuuden lisäämiseksi. Osallistujamaiden olisi edistettävä ammatillista koulutusta, joka mahdollistaa liikkuvuusjaksot, kuten työharjoittelujaksot, ulkomailla, kannustaa niihin ja mieluiten sisällyttää ne koulutusohjelmaan;
- (c) Osallistujamaiden olisi järjestelmällisesti käytettävä ja edistettävä eurooppalaisia avoimuutta lisääviä välineitä, kuten eurooppalaista tutkintojen viitekehystä, ECVET-järjestelmää ja Europass-todistusta kansainvälisen liikkuvuuden edistämiseksi;
- (d) Osallistujamaiden olisi edistettävä sekä oppijoiden että opettajien mahdollisuuksia kieltenoppimiseen ammatillisessa koulutuksessa ja ammatillisen koulutuksen erityistarpeisiin mukautettua kieltenopetusta, painottaen erityisesti vieraiden kielten merkitystä ammatillisen koulutuksen rajatylittävässä yhteistyössä ja kansainvälisessä liikkuvuudessa.

LYHYEN AIKAVÄLIN TAVOITTEET VUOSIKSI 2011–2014

STRATEGISET TAVOITTEET 3 JA 4

Kansalliset toimet:

- 7. Jotta ammatillisen koulutuksen myötävaikutus kyettäisiin maksimoimaan pyrittäessä ET 2020 -puitteiden vertailuarvoon, jonka mukaan 15 prosenttia aikuisista osallistuu elinikäiseen oppimiseen, tarkistetaan kaikkien sidosryhmien kannustimien, oikeuksien ja velvollisuuksien käyttöä ja toteutetaan asianmukaisia toimia ammatilliseen täydennyskoulutukseen osallistumisen kannustamiseksi;
- 8. Pannaan täytäntöön eurooppalaista tutkintojen viitekehystä koskeva suositus:
  - o kehitetään laaja-alaiset kansalliset tutkintojen viitekehukset oppimistuloksiin perustuvan lähestymistavan pohjalta. Hyödynnetään kansallista tutkintojen viitekehystä niin, että saadaan aikaan enemmän siirtymismahdollisuuksia ammatillisen koulutuksen ja

- korkeakoulutuksen välillä, että voidaan kehittää ammatillista koulutusta soveltavaksi eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten keskiasteen jälkeisille tai korkeammille tasoille tai että voidaan pitää se näillä tasoilla ja että kyetään toteuttamaan joustavia oppimispolkuja;
- o mukautetaan kansallisten tutkintojen viitekehysten tasot eurooppalaisten tutkintojen viitekehysten tasoihin vuoteen 2012 mennessä;
9. Kehitetään ja edistetään epävirallisen ja arkioppimisen validointimenettelyjen käyttöä eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tai kansallisten tutkintojen viitekehysten ja ohjeiden tuella;
10. Tarjotaan yhdennettyjä (koulutus- ja työllisyysalan) ohjauspalveluja niin, että ne liittyvät läheisesti työmarkkinoiden tarpeisiin;
11. Edistetään ECVET-järjestelmän täytäntöönpanoa suosituksen mukaisesti ja osallistutaan ECVET-järjestelmän testaamiseen liikkuvuuden osalta;
12. Toteutetaan asianmukaisia toimenpiteitä, joilla tuetaan liikkuvuutta ammatillisessa koulutuksessa, esimerkiksi:
- o kannustetaan useampia ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoita ja alan ammattilaisia osallistumaan kansainväliseen liikkuvuuteen;
  - o kannustetaan paikallis- ja alueviranomaisia sekä ammatillisen koulutuksen tarjoajia kehittämään kansainvälistymiskulttuuria ja kansainvälistymisstrategioita, rajatylittävä liikkuvuus mukaan luettuna;
  - o puututaan oppisopimusoppilaiden ja harjoittelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta haittaaviin oikeudellisiin ja hallinnollisiin esteisiin;
  - o kannustetaan ammatillisia yhdistyksiä, elinkeinoelämän järjestöjä ja muita asiaankuuluvia organisaatioita tukemaan vastaanottavia ja lähetettäviä yrityksiä asianmukaisten olojen järjestämisessä kansainväliseen liikkuvuuteen osallistuville oppisopimusoppilaille ja harjoittelijoille;
  - o varmistetaan mahdollisuudet kielten oppimiseen ja kulttuurienvälisen taitojen omaksumiseen ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmissa;
  - o hyödynnetään optimaalisesti muita EU:n välineitä (esim. eurooppalainen tutkintojen viitekehys, EQAVET, Europass) tutkintojen ja osaamisen vastavuoroisen tunnustamisen tehostamiseksi.

EU:n tuki:

- Toimintapoliittinen käsikirja ammatilliseen täydennyskoulutukseen pääsystä ja osallistumisesta;
- Ohjaus ja tekninen tuki eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten täytäntöönpanossa, erityisesti oppimistuloksiin perustuvan lähestymistavan soveltamiseksi;
- Kansallisissa tutkintojen viitekehyksissä tapahtuvan kehityksen kartoittaminen Cedefopissa ja Euroopan koulutussäätiössä;
- Neuvoston suositus epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista (2011);
- Tilanneselvitys elinikäistä ohjausta koskevien politiikkojen, järjestelmien ja käytäntöjen määrittelystä vuonna 2011 (Cedefop, ETF ja elinikäistä ohjausta koskevien politiikkojen verkosto ELGPN);
- Ohjaus ja tekninen tuki ECVET-järjestelmän täytäntöönpanossa;
- ECVET-järjestelmän täytäntöönpanon tarkistaminen (yhdessä Cedefopin kanssa);
- ECVET-hankkeiden aihekohtainen verkostoituminen Leonardo da Vinci -ohjelman puitteissa;
- Suositus oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta (2011);
- EU:n vertailuarvon hyväksyminen liikkuvuudelle ammatillisessa koulutuksessa komission ehdotuksen pohjalta (2011);

- Ehdotus harjoittelujaksojen laatua koskevaksi viitekehikseksi;
- Oppisopimusoppilaiden liikkuvuuden edistäminen muun muassa sitä tukevan portaalien avulla elinikäisen oppimisen ohjelman tai Leonardo da Vinci -ohjelman puitteissa;
- Eurooppalaisen osaamispassin kehittäminen osana Eurooppasia vuoteen 2012 mennessä.

EDISTETÄÄN LUOVUUTTA, INNOVOINTIA JA YRITTÄJYYTTÄ

5. Edistetään innovointia, luovuutta ja yrittäjyyttä sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttöä (sekä ammatillisessa perus- että täydennyskoulutuksessa)

Luovuus ja innovatiivisuus ammatillisessa koulutuksessa, samoin kuin innovatiivisten opetusmenetelmien käyttö, voi kannustaa opiskelijoita pysymään ammatillisessa koulutuksessa pätevytykseen asti.

- (a) Osallistujamaiden olisi aktiivisesti kannustettava ammatillisen koulutuksen tarjoajia toimimaan yhteistyössä innovatiivisten yritysten, design-keskusten, kulttuurialan ja korkea-asteen oppilaitosten kanssa ”osaamiskumppanuuksien” muodostamiseksi. Tämä auttaisi niitä hankkimaan arvokasta näkemystä uudesta kehityksestä ja osaamistarpeista sekä kehittämään ammatillista huippuosaamista ja innovointia. Tällaiset kumppanuudet voisivat myös auttaa kokempohjaisten oppimismenetelmien käyttöönotossa ja kannustaa kokeiluihin ja opetussuunnitelmien mukauttamiseen;
- (b) Tieto- ja viestintätekniikkaa olisi käytettävä maksimoimaan koulutukseen pääsy ja edistämään aktiivista oppimista sekä kehittämään uusia menetelmiä sekä työpaikoilla että koulussa annettavassa ammatillisessa koulutuksessa;
- (c) Osallistujamaiden olisi tuettava aloitteita, joilla pyritään edistämään yrittäjyyttä sekä ammatillisessa perus- että täydennyskoulutuksessa, tiiviissä yhteistyössä työnantajien, ammatillisen koulutuksen tarjoajien ja kansallisten yritystukipalvelujen kanssa. Tätä varten niiden olisi kannustettava asianmukaisen rahoituksen myöntämistä esimerkiksi opetusmateriaaliin, tukivälineisiin ja opiskelijoiden perustamiin pienoisyrittäisiin ja pyrittävä tehostamaan alueellista yhteistyötä;
- (d) Osallistujamaiden olisi tuettava tuoreita ja tulevia yrittäjiä kannustamalla ammatillisen koulutuksen suorittaneiden aloittelevia yrityksiä ja edistämällä nuorten yrittäjien oppimiseen liittyvää liikkuvuutta.

STRATEGINEN TAVOITE 5

Kansalliset toimet:

13. Kannustetaan luovuus- ja innovaatiokumppanuuksia (ammattillisen koulutuksen tarjoajat, korkea-asteen oppilaitokset ja suunnittelu-, taide-, tutkimus- ja innovaatiokeskukset);
14. Kannustetaan teknologian tehokasta, innovatiivista ja laadunvarmistusjärjestelmän mukaista käyttöä kaikkien ammattillisen koulutuksen tarjoajien keskuudessa (yksityisen ja julkisen sektorin verkostoituminen ja kumppanuudet mukaan luettuina) ja tuetaan sitä tarvittavilla laitteilla, infrastruktuurilla ja verkostoilla, toteuttaen jatkuvasti uudistuksia, joissa otetaan huomioon teknologian ja pedagogisten näkemysten kehittyminen;
15. Toteutetaan yrittäjyyttä edistäviä toimenpiteitä, esimerkiksi edistetään asiaankuuluvien avaintaitojen omaksumista, mahdollistetaan käytännön kokemus yrityksissä ja käytetään opetuksessa yritysten asiantuntijoita.

EU:n tuki:

- Perustetaan EU:n tason ammattillisen koulutuksen ja yrityselämän foorumi, jossa käsitellään seuraavia aiheita:
  - o ammattillisen koulutuksen rooli osaamiskolmiossa;
  - o siirtymät ammattillisesta koulutuksesta yrityselämään: ammattillisen koulutuksen suorittaneiden tukeminen yritysten perustamisessa.

**EDISTETÄÄN TASAPUOLISUUTTA, SOSIAALISTA YHTEENKUULUVUUTTA JA AKTIIVISTA
KANSALAISUUTTA**

6. Osallistava ammattillinen perus- ja täydennyskoulutus

Osallistujamaiden olisi tarjottava ammattillista koulutusta, joka lisää ihmisten työllistyvyyttä (lyhyellä ja pitkällä aikavälillä), jonka ansiosta he voivat parantaa urakehitystään, saada tyydyttävää työkokemusta, itseluottamusta, ammattiympäystä ja ammattillista luotettavuutta ja joka antaa mahdollisuuksia kasvuun heidän ammattillisessa ja henkilökohtaisessa elämässään. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi osallistujamaiden olisi:

- (a) taattava, että ammattillinen peruskoulutus antaa oppijoille sekä ammattillista erityisosaamista että laajempia avaintaitoja, myös laaja-alaisia taitoja, joiden ansiosta he voivat suorittaa jatkokoulutusta (ammattillista tai korkea-asteen koulutusta) ja jotka tukevat uravalintoja, osallistumista työmarkkinoille ja siirtymiä työmarkkinoilla. Ammattillisessa koulutuksessa hankittujen tietojen, taitojen ja osaamisen ansiosta koulutuksen suorittaneiden pitäisi kyetä

BRUGGEN JULKILAUSUMA – VERSIO 7. JOULUKUUTA 2010

- hallitsemaan uraansa ja osallistumaan aktiivisesti yhteiskuntaan;
- (b) varmistettava, että aikuiskoulutusjärjestelmillä edistetään avaintaitojen hankkimista ja niiden myöhempää kehittämistä. Tämä voidaan toteuttaa yhteistyössä esimerkiksi ammatillisen koulutuksen tarjoajien, paikallisyhteisöjen tai kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa;
- (c) maksimoitava ammatillisen koulutuksen myötävaikutus koulunkäyntinsä keskeyttävien osuuden pienentämiseen alle 10 prosenttiin yhdistelemällä sekä ennaltaehkäiseviä että korjaavia toimenpiteitä. Tämä voidaan saavuttaa esimerkiksi työmarkkinarelevantilla ammatillisella koulutuksella, työssäoppimisen ja oppisopimuskoulutuksen lisäämisellä, joustavilla oppimispoluilla, tehokkaalla ohjauksella ja neuvonnalla sekä oppisisällöillä ja menetelmillä, joissa otetaan huomioon nuorten elämäntyyli ja kiinnostuksen kohteet säilyttäen samalla ammatillisen koulutuksen korkeatasoiset laatuvaatimukset;
- (d) toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan tasapuolinen pääsy koulutukseen, erityisesti syrjäytymisvaarassa oleville henkilöille ja ryhmille sekä varsinkin matalan osaamistason tai ammattitaidottomille henkilöille, henkilöille, joilla on erityistarpeita tai joiden lähtökohdat ovat muita heikommat, sekä ikääntyneille työntekijöille. Tällaisten ryhmien osallistumista ammatilliseen koulutukseen olisi helpotettava ja kannustettava taloudellisesti tai muilla tavoin ja validoimalla epävirallinen ja arkioppiminen, sekä tarjoamalla joustavia oppimispolkuja;
- (e) edistettävä aktiivista kansalaisuutta ammatillisessa koulutuksessa, esimerkiksi kannustamalla ammatillisen koulutuksen tarjoajien ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen välisiä kumppanuuksia tai edistämällä kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti oppijoiden edustusta ammatillisissa oppilaitoksissa. Tällaisilla edistämistoimilla voidaan edesauttaa vapaaehtoistoiminnassa hankittujen taitojen ja osaamisen validoimista.

LYHYEN AIKAVÄLIN TAVOITTEET VUOSIKSI 2011–2014

STRATEGINEN TAVOITE 6

Kansalliset toimet:

16. Toteutetaan ennaltaehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä, joilla maksimoidaan ammatillisen koulutuksen osuus koulunkäynnin keskeyttämisen torjumisessa;
17. Harkitaan erityisiä toimenpiteitä, joilla lisättäisiin matalan osaamistason henkilöiden ja muiden ”riskiryhmien” osallistumista koulutukseen, muun muassa kehittämällä joustavia väyliä ammatilliseen täydennyskoulutukseen ja käyttämällä asianmukaisia ohjaus- ja tukipalveluja;
18. Käytetään tieto- ja viestintäteknikkaa maksimoimaan koulutukseen pääsy ja edistämään aktiivista oppimista sekä kehittämään uusia menetelmiä sekä työpaikoilla että koulussa annettavassa ammatillisessa koulutuksessa, jotta ”riskiryhmien” osallistuminen tulisi helpommaksi;
19. Käytetään olemassa olevia seurantarjestelmiä tukemaan ”riskiryhmien” osallistumista

ammattilliseen koulutukseen: ks. lyhyen aikavälin tavoite 6.

EU:n tuki:

- Käsikirja parhaista käytännöistä ”riskiryhmien” osallistamiseksi käyttäen työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja avaintaitojen yhdistelmää;
- Neuvoston suositus koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämisestä (2011).

LAAJA-ALAISET TAVOITTEET

7. Laajennetaan ammatillisen koulutuksen sidosryhmien osallistumista ja lisätään ammatillista koulutusta koskevan eurooppalaisen yhteistyön saavutusten näkyvyyttä

Ammatillisen koulutuksen sidosryhmien laajempi osallistuminen edellyttää ammatillista koulutusta koskevan eurooppalaisen yhteistyön saavutusten parempaa näkyvyyttä. Euroopan komission ja osallistujamaiden olisi näin ollen harkittava investoimista selkeään ja erilaisille sidosryhmille kansallisella ja Euroopan tasolla kohdennettuun viestintään. Saatavilla olevien EU:n välineiden käytön helpottamiseksi oppijoiden ja kaikkien osapuolten olisi saatava runsaasti omiin tarpeisiinsa räätälöityä tietoa.

8. Avoimuuden, tunnustamisen, laadunvarmistuksen ja liikkuvuuden eurooppalaisten ja kansallisten välineiden koordinoitu hallinnointi

Neljän strategisen tavoitteen mukaisesti avoimuuden, tunnustamisen, laadunvarmistuksen ja liikkuvuuden erilaisten eurooppalaisten ja kansallisten välineiden johdonmukaisen ja toisiaan täydentävän käytön pitäisi olla osallistujamaiden tärkeimpiä painopisteitä lähivuosina. Näitä välineitä on hallinnoitava koordinoitusti Kööpenhaminan prosessin mukaisesti, ja synergiaa Bolognan prosessin välineiden ja periaatteiden kanssa on vahvistettava.

9. Tehostetaan yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevan politiikan ja muiden asiaankuuluvien politiikan alojen välillä

Osallistujamaiden ja Euroopan komission olisi tehostettava yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevan politiikan ja muiden politiikan alojen (kuten työllisyys, talousasiat, tutkimus ja innovointi, sosiaaliasiat, nuoriso, urheilu ja kulttuuri) välillä Eurooppa 2020 -strategian yhdenmukaisen suuntaviivojen noudattamiseksi ja osaamisen ja tutkintojen tunnustamisen helpottamiseksi.

10. Parannetaan ammatillista koulutusta koskevassa EU:n päätöksenteossa käytettävien

tietojen laatua ja vertailtavuutta

Ammatillista koulutusta koskevan EU:n päätöksenteon olisi perustuttava olemassa oleviin vertailukelpoihin tietoihin. Tätä varten ja elinikäisen oppimisen ohjelmaa hyödyntäen osallistujamaiden olisi kerättävä merkityksellisiä ja luotettavia tietoja ammatillisesta koulutuksesta, myös liikkuvuudesta ammatillisessa koulutuksessa, ja annettava ne Eurostatin saataville. Osallistujamaiden ja komission olisi yhdessä sovittava, mitkä tiedot olisi annettava käyttöön ensimmäisenä.

11. EU:n tuen oikea käyttö

EU:n rakennerahastoja ja elinikäisen oppimisen ohjelmaa olisi käytettävä ammatillista koulutusta varten hyväksytyjen painopisteiden tukemiseen, kansainvälinen liikkuvuus ja osallistujamaissa toteutetut uudistukset mukaan luettuina.

LYHYEN AIKAVÄLIN TAVOITTEET VUOSIKSI 2011–2014

LAAJA-ALAISET TAVOITTEET 7–11

Kansalliset toimet:

20. Laaditaan eri sidosryhmiä varten viestintästrategiat, joissa painotetaan välineiden täytäntöönpanoa ja lisäarvoa (ECVET, ECTS, kansallisten tutkintojen viitekehysten mukauttaminen eurooppalaiseen tutkintojen viitekehukseen, EQAVET-viitekehysten mukaiset laadunvarmistusjärjestelmät);
21. Perustetaan jäsenneilyt yhteistyömekanismit ammatillisen koulutuksen alan ja työllisyyspalvelujen välille kaikilla tasoilla (politiikka ja täytäntöönpano) ja otetaan työmarkkinaosapuolet niihin mukaan;
22. Edesautetaan ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoita koskevien EU:n tason tietojen parantamista, liikkuvuus- ja työllistävyyssiedot mukaan luettuina.

EU:n tuki:

- Tuetaan edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamista elinikäisen oppimisen ohjelmasta ja tarvittaessa EU:n rakennerahastoista;
- Tuetaan vertaisoppimista osallistujamaiden välillä ja innovatiivisia hankkeita;
- Perustetaan tehostettu koordinoitimenettely koulutusalan yhteisten eurooppalaisten välineiden täytäntöönpanoa varten;
- Eurooppalainen viestintästrategia avoimuutta koskevista eurooppalaisista välineistä;
- Kehitetään jäsenneilyä yhteistyötä ammatillisen koulutuksen tarjoajien yhteenliittymien kanssa EU:n tasolla;
- Tehostetaan jäsenneilyä yhteistyötä koulutusalan ja työllisyyspolitiikan välillä;
- Parannetaan ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoita koskevia EU:n tason tietoja, liikkuvuus- ja työllistävyyssiedot mukaan luettuina;
- Työmarkkinaosapuolten olisi kaikilla tasoilla oltava jatkossakin aktiivisessa roolissa Kööpenhaminan prosessissa (hallinnointi ja sitoutuminen) ja edistettävä edellä mainittujen lyhyen aikavälin tavoitteiden toteutumista;

- Raportti ammatillisen koulutuksen alan kehityksestä osallistuja- ja kumppanimaissa;
- Lisätään vaihtoa laajentumisprosessiin ja naapuruuspolitiikkaan kuuluvien maiden kanssa.

IV. KÖÖPENHAMINAN PROSESSIN HALLINNOINTIA JA SIIHEN SITOUTUMISTA OHJAAVAT PERIAATTEET

- Osallistujamaiden olisi vahvasti sitouduttava panemaan täytäntöön Kööpenhaminan prosessin päätavoitteet Eurooppa 2020 -strategian mukaisten kansallisten uudistusohjelmien puitteissa;
- Kööpenhaminan prosessin mukainen raportointi olisi sisällytettävä strategisten ET 2020 -puitteiden mukaiseen raportointiin. Tämä olisi tehokkain tapa edistää Eurooppa 2020 -strategiaa koskevaa raportointia ja lisätä ammatillisen koulutuksen näkyvyyttä elinikäisessä oppimisessä;
- Yhteistyötä ammatillisen koulutuksen alalla olisi tehostettava. Avointa koordinoitimenetelmää olisi edelleen käytettävä tällaisen yhteistyön pääasiallisena mekanismina. Kansallisten politiikkojen kehitystä pitäisi tukea vertaisoppimisen ja innovatiivisten hankkeiden avulla;
- Ammatillisesta koulutuksesta vastaavien johtavien virkamiesten (DGVT), Euroopan tason työmarkkinaosapuolten ja ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan komitean (ACVT) olisi edelleen osallistuttava aktiivisesti Kööpenhaminan prosessin hallinnointiin;
- Cedefopin ja Euroopan koulutussäätiön (ETF) olisi omien toimivaltuuksiensa mukaisesti edelleen tuettava politiikan kehittämistä ja täytäntöönpanoa, raportoitava edistymisestä strategisten tavoitteiden ja lyhyen aikavälin tavoitteiden saavuttamisessa sekä annettava näyttöä ammatillista koulutusta koskevan päätöksenteon tueksi;
- Ammatillista koulutusta tarjoavia organisaatioita olisi kannustettava tekemään yhteistyötä Euroopan tasolla edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi;
- Poliittinen vuoropuhelu ja kokemustenvaihto globaalien kumppanimme kanssa voi auttaa vastaamaan nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. Vaihtoa ja yhteistyötä mahdollisten ehdokasmaiden kanssa, naapuruuspolitiikkaan kuuluvien maiden kanssa ETF:n avustuksella ja kansainvälisten järjestöjen, erityisesti OECD:n, Euroopan neuvoston, Kansainvälisen työjärjestön ja Unescon kanssa, olisi lisättävä. Olisi varmistettava, että kaikilla osallistujamailla on oikeus osallistua tällaiseen toimintaan;
- Kansallisten hallitusten ja työmarkkinaosapuolten säännöllisten tilannekatsausten laatimisen helpottamiseksi olisi laadittava luettelo lyhyen aikavälin tavoitteista.

BRUGGEN JULKILAUSUMA – VERSIO 7. JOULUKUUTA 2010

Tämän julkilausuman tekstin ovat hyväksyneet EU:n jäsenvaltioiden (Itävalta, Belgia, Bulgaria, Kypros, Tšekki, Tanska, Viro, Suomi, Ranska, Saksa, Kreikka, Unkari, Irlanti, Italia, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Alankomaat, Puola, Portugali, Romania, Slovenia, Slovakia, Espanja, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta), ehdokasmaiden (Kroatia, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Islanti ja Turkki) sekä EFTA-/ETA-maiden (Liechtenstein ja Norja) ammatillisesta koulutuksesta vastaavat ministerit. Tekstissä näitä maita nimitetään ”osallistujamaiksi”.

Julkilausuman ovat hyväksyneet myös Euroopan komissio sekä seuraavat Euroopan tason työmarkkinaosapuolet: ETUC, BUSINESSEUROPE, UEAPME ja CEEP.